

KRATKA DNEVNA ZGODBA

VELIKA REKA

Kdor bi pričakoval tiste čustvene ubranosti, ki nam jo prinašajo zapadnoevropske koncertne dvorane pod imenom "Volga", bi se zelo motil. Samotno in suhoparno leži grč Stenka Razin na saratovskih bregovih in komaj da še ve kdo pripovedko o velikem roparju in njegovih delih. Ni več se ne pomikajo ob robu bregov vlačilec Ev-dij po ritmu volžke pesni in noben pevski zbor domskih kazakov ne skrbi za primerno razpoloženje. Drug ritom gospodnje sedaj na prostranih vodah, drugo življenje valovi tu, nič manj lepo od prejšnjega, vsaj za tiste, ki razume njegov govorico. Volga, glavna reka Rusije in največja reka v Evropi, je že davno postala glavna življenjska žila vzhodnoevropskega prometa. Po plovni pritožbi groznega teka: Oki, Molegi, Sekini, ki jo vežejo z Leningradom, odpira promet južnovzhodno Rusijo, obrobne države Kaspiskega morja in vsaka promaknitev v ozračju, ki je gospodarsko in politično nezasišeno napeto, najde tu svoj vidni obraz.

Tipična slika vsakega potovanja po Volgi so vedno zopet veliki splavi lesa. Na svojevrsten način se prilagajo v pokrajinski okvir. Posamezni splavi so pogosto po več sto metrov dolgi. Na njih so postavljene lesene hišice za prenočevanje posadke, kar daje celoti podoba plovce vasi. Tok jih nese po strugi nizovi, vožnja traja dneve in noči. Potrebne so ogromne veslaške in signalne naprave, dostikrat tudi poveljniški mostič za voditelja splava, da je mogoče varno pluti. Po južnoruskih stopah zelo primanjkuje lesa. V obrobna ozemlja prihaja sicer les iz kavkaških zalog, a za preskrbo notranjih predelovni prometnih sredstev. Tu prilagajo na pomoč reke. Po nepreglednih gozdovalniških severa sekajo drevesje ter ga po rekah Kokšaga, Keršene, Veltuga, Jajca itd. splavljajo do Volge. Tam debela polovica in sestavijo v orjaške splave, ki se nato odpravijo proti južni Rusiji. Končno pristanišče je večinoma Stalingrad, kjer se les predela in razpošilja dalje.

Tako se na veliki reki točno zrcali gospodarsko gibanje sveta in neznansko zanimiva je vožnja na suznih belih parnikih po reki nizdol na jug. Parniki so razmeroma dobro urejeni, imajo promenadni krov, razgledni salon in prav prijetne kabine 1. in 2. razreda. Samo dobre stare ruske prehrane na petdnevni vožnji iz Nižnega Novgoroda v Astrahan sedaj ne najde več; ladijska kuhinja se preskrbuje od slučaja do slučaja in morajo potniki dostikrat nepričakovano stradati. Tragikomično je videti, kako se na postajah vsujejo potniki proti prodajalcem, da si kupijo parjabolk, malo kruha, surovega masla ali jaje. Potem pa kuhinja zopet preseneti s čudovitimi ribjimi jedmi, sterletom in kaviarjem, ki so za zapeljivka redki obliski. Sloviti pokrajinski lepota na vožnji po Volgi ne smemo iskati po "Volnikih". Toliko hvaležne Sigurske gore pri Samari nas razočarajo. Neizrekljivo pa se dojenja našega sveta prostranstvo te pokrajine, globoka melanholija brezbrzičnih rečnih voda, medsebojna igra neba in oblakov. Nepozabno se vtisne v spomin Rumenovalni samostan pri Nižnjem Novgorodu, ki se v jutranjem hlapi dviga iz voda s svojimi nečetimi pozlačeni kupolami in stolpci kakor pravljena slika. Kjer se reka razširi, se vozimo cele dneve kakor po morju, le v dalji obrobja obzorje sipasto rjav pas gričev. Izza zareze se posveti potem zdaj pa zlat zlat kupola, sinja kupola z zvezdami ali pa šiljasta streha izdaja človeško bivališče.

ROMANTIKA ŠE ŽIVI

Naše stoletje je sicer stoletje napredka, naglega življenjskega tempa in praktičnega mišljenja, vendar se pa še pojavljajo originalni ljudje, ki pripadajo bolj preteklosti, nego sedanjosti. Nedavno umrl vojvoda Pleneur je bil star šele 52 let, pa je bil vendar živ dokaz da romantika na svetu še ni izumrla. Vojvoda Pleneur se je v rusnici pisal John Otway Pole Sheppard Coffe. Londončanom se je vtisnil v spomin s skandalom na plesu, kamor je prišel v rjavi uniformi in z množico odlikovanj na prsih. Izdal se je za viteza sv. groba. Strokovnjaki so pa dvomili o tem in začeli so iskati v arhivih vojvoda Pleneura. Tada Coffe je znal tako dobro pojasniti svoj rodovnik, da genealogom ni preostajalo drugega, nego opustiti iskanje. Njegov davni prednik je bil dobil plemstvo od Ludvika XVI. Vojvoda Pleneur ni bil zaboležen v knjigah arhiva, pač pa v aktih angleške armade. Služil je pri polku kot poročnik in kot štabni častnik, pozneje je bil pa uradnik v ministertvu.

153

Storila je to z vso hvaležnostjo, ki jo je čutila v srečo do dobrega fanta. Govorila je z drhtečim glasom in malo je manjkalo, da se ni razjokala. Zdravnika so njene besede globoko ganile. — Poskusim rešiti ga! — je dejal. — In takoj grem na delo. Poklical je slugo in mu naročil pripraviti kočijo. — Pridržim vaju tu, otroka, — je dejal sirotama, — pri meni bosta stanovali, dokler vama ne preskrbim zavetišča; toda zdaj moram nemudoma v Lourdeński ulico. — In rešite ga, kaj ne? — je prosila Luiza sklenjenih rok. Zdravnik je obljubil in hitro odšel. Vest o Jakobovi smrti se je bila že raznesla po okolici. V izbi je klečala Frochardka sklonjena nad mrtvim sinom hoteč obuditi ga od mrtvih; ogovarjala ga je in prosila, naj odpre oči in ji odgovori. Truplo je ležalo v mlaki krvi. Peter je stal nepremično na svojem mestu. Zdelo se je, da čaka, da pridejo ponj biriči, ki so se res proti večeru pojavili na pragu. Nekdo je bil obvestil o razburljivem dogodku vojaško patroljo, ki je prispela baš v trenutku, ko se je kočija doktorja Herberta ustavila pred bajto. Obenem sta prišla dva policijska uradnika. Vse je bilo že pripravljeno za sodni ogled. Zdravnik je vstopil prvi in hitel je najprej k mrliču. Pahlil je v stran staro beračico, ki je že glasno jadikovala; osoren zdravnikov pogled ji je zamašil usta. Zdravnik je pregledal mrtveca in izjavil, da se je nesrečnež v pijanosti sam zabodel. Frochardka je poslušala njegovo izjavo in srdito gledala Petra. Zdravnik je dobro razumel pomen teh pogledov; obrnil se je k beračici, ji pogledal naravnost v oči in dejal z odločnim, ukazujočim glasom: — Čujte in razumite me dobro... Frochardka, od vaših dveh sinov je vam ostal samo še eden... drugi se je ubil... slišite... ubil se je. — Ubil... ubil se je! — je ponovila Frochardka izbuljenih oči. — V tem smislu izpovejte. — Da... da! — je jecljala babnica vsa iz sebe, — ubil se je... Moj Jakob se je ubil. Na povelje policijskih uradnikov so biriči dvignili Jakobovo truplo in ga prenesli na žimnico. Frochardka je pa stala nepremično zroč na Petra, ki se je tiho pogovarjal z zdravnikom. Zdravnik je storil še več, nego je bil obljubil Luizi. Ni se zadovoljil s tem, da je rešil ubogega Petra smrtne kazni, temveč ga je povabil še k sebi in zato je zdaj govoril z njim. — Čez nekaj dni pridite k meni... čim pokopljete svojega brata, — mu je dejal. Peter se mu je zahvalil, ne da bi razumel, zakaj se zdravnik naenkrat tako zanima zanj. Zdravnik mu je hotel dati nekaj denarja za najnujnejše izdatke, toda Peter ga je odklonil, rekoč: — Ničesar ne potrebujem, gospod!... Jutri začnem zopet delati. Toda Frochardka je opazila denar, ki ga je bil vzel zdravnik iz žepa, in brž je iztegnila roko ter začela po svoji stari navadi prosjačiti. Njen prirojen značaj je začel prevladovati; toda pogled se ji je ustavil na okrvavljenem truplu njenega ljubljeneca, zastokala je in omahnila nazaj. Zdravnik ji je vrgel prgišče denarja, kakor se vrže kost psu. Pomežiknil je Petru in odšel. Ko je stala sama ob truplu svojega angelčka, je Frochardka dolgo... zelo dolgo plakala... Potem si je otrla solze in začela pobirati denar, ki ji ga je bil vrgel zdravnik na tla.

Končno je odšla z doma in zavila naravnost v beznico, ki je služila pestremu prebivalstvu tega okraja za krčmo. Privoščila si je žganja, kolikor ga je mogla popiti, potem se je pa vrnila v svoj brlog z dvema polnima steklenicama, ki ju je skrila pod slanjšajo svojega borgega ležišča. To pot je morala slanjšajo nekoliko bolj dvigniti. Pri tem se je Jakobovo truplo premaknilo in nekaj kapljic krvi je kanilo beračici na roko. — Krí mojega ubogega angelčka! — je zamrmrala, — mojega dragega Jakoba, ki ga ne bom nikoli več videla. Odmašila je eno steklenico in napravila nekaj krepkih požirkov, da bi v žganju utopila svoje gorje. In pila je še in še, vmes je pa preklinjala, plakala, sklepal roke in tarnala; končno je otopela in umolknila. Solze so se ji posušile in obupu je sledil krčevit, nepremagljiv smeh, smeh, ki se loti blaznečev in pijancev in ki biča razdražene živce do popolne izčrpanosti. Frochardka je dobila tak napak divjega veselja ob Jakobovem truplu... S hropečim glasom je začela prepjevati popevko, ki jo je tako pogosto pel Jakob: — V soboto... v krčmo... še v nedeljo bom v nji... vrnemo se... Kar ji je odpovedal glas, Usta so ji ostala odprta, izbuljene oči so postale steklene. In zgrudila se je na sinovo truplo. Tako jo je našel Peter, ko se je zvečer vrnil v brlog. Počasi je stopil k truplu in padel molče na kolena. Zatopil se je v bolestone molitev in klical na pomoč vseмогоčnega, da bi mu pomagal pomiriti pekočo vest. Revež se je dolžil umora, ki ga je kazni zanj rešil dobri zdravnik. In zdaj, ko je ušel roki pravice, se je obsojal sam. Misli si je, da bo poplačal svoj zločin s skrbjo za tarnajočo mater. Pozabljal je pa, da mu je bila samo mačeha, ki ga je trpela v hiši samo zato, ker ji je nosil svoj zaslužek. In ko je tako razmišljal, so mu drhtele ustnice in šepetal je: — Odpusti mi, mati!... Odpusti mi, Jakob, če me slišiš tam gori. Potem je pa slišal v mučni tišini, ki obdaja mrliča, kako njegova mati zamolklo hropi. Misli si je, da ga bo mati proklela kot morilec njenega ljubljeneca, da stisne pesti in zakriči nanj: — Morilec!... morilec! Mirno je hotel prenesti vse njene psovke in čakati molče, da bi se mati v bolesti in srdcu izčrpala. In že je ponižno povešal glavo. Kar je starka nehala hropeti in po izbi se je razlegel njen zamolkli glas. Slišalo se je, kakor da poje.

(Dalje prihodnjiti.)

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

VAŽNO za IZLETNIKE

KI SE NAMERAVAJO UDELEŽITI IZLETA OB ATLANTIŠKI OBALI NA OTOKE ZAPADNE INDIJE

Vse večje parobrodne družbe določijo ob času počitnic več svojih najboljših parnikov za kratke izlete v mesecih junij, julij, avgust in september. Na takih izletih je za potnike vse preskrbljeno. Imajo lepe sobe za spati in izvrstno hrano na parnikih ter je tudi cvse preskrbljeno na suhem. Za vse je všteto v cenah. Taki izleti so prav priporočljivi za stariše, ki imajo otroke v šoli in jim je mogoče, da sebi in otrokom privoščijo malo oddiha in razvedrila, da marsikaj vidijo in sicer za mal denar, kar bi drugače težko. Izleti so tudi primerni za kako družbo prijateljev.

NORTH GERMAN LLOYD ima več svojih parnikov določenih za izlete v Nassau in Bermuda, ki trajajo za tja in nazaj osem in pol dne. Cena je \$85.— za odraslo osebo in več.

CUNARD LINE je določila svoj znan parnik "Mauretania" za izlete v Trinidad, Curacao, Colon do Havana, Cuba. Ti izleti trajajo 13 dni in cena za osebo je od \$133.— in naprej. Všteto je vse. Parnik odpluje iz New Yorka 7. in 21. JULJA; 4. in 20. AVGUSTA in 8. SEPTEMBRA.

HAMBURG - AMERICAN LINE pa prireja izlete v Bahamas, ki trajajo po 5 in pol dneva. Cena za vse je od \$55.— naprej. Dalje so POSEBNI IZLETI ZA PRAZNIKE KOT DECORATION DAY, FOURTH OF JULY IN LABOR DAY. Cena je od \$50.— naprej.

Za vse te izlete je fino preskrbljeno, da imajo potniki lepe sobe, najboljša hrano in dovolj vsakovrstnega razvedrila, tako, da bo tak izlet vsakemu ostal dolgo v dobrem spominu. — Protorji se hitro zaarajo, zato prišite za vsa pojasnila takoj na:

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street, New York, N. Y.

Knjige Vodnikov Družbe

Izlake že SEĐAJ naročite za prihodnje leto. Naročnino, ki znaša SAMO — \$1.—, lahko pošljete nam, in kakor hitro bodo knjige izšle, jih dobite po pošti. Ako čakate tako dolgo, da knjige izidejo, morate plačati zanje \$1.35.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 West 18th Street, New York, N. Y.

ZEMLJEVIDI

STENSKI ZEMLJEVIDI

Na močnem papirju s platnenimi pregibi 7.50

POKRAJNI ROČNI ZEMLJEVIDI:

Dravska Banovina 30
Ljubljanske in mariborske oblasti 30
Pohorje, Kozjak 30

CANADA

..... 40

ZDRUŽENIH DRŽAV

VELIKI 40
MALI 35

NOVA EVROPA

..... 50

ZEMLJEVIDI POSAMEZNIH DRŽAV:

Alabama, Arkansas, Arizona, Colorado, Kansas, Kentucky, Tennessee, Oklahoma, Indiana, Montana, Mississippi, Washington, Wyoming 25

Illinois, Pennsylvania, Minnesota, Michigan, Wisconsin, West Virginia, Ohio, New York, Virginia 40

Naročilom je priložiti denar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne znamke po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, rekomandirajte pisno.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 W. 18 Street
New York, N. Y.

